

Мар'яна ОЛЕНЯК, д-р філол. наук, доц.,
ORCID ID: 0000-0002-5888-326X
e-mail: mariana_oleniak@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Злата ПОДУГОЛЬНИКОВА, асист.
ORCID ID: 0009-0009-3616-5492
e-mail: zлата.poduholnikova@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПЕРЕКЛАД ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКИХ ВІРШОВАНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПОЕТИЧНА ФАКТУРА

Вступ. Стаття присвячена методологічним і практичним аспектам перекладу давньоанглійських поетичних текстів українською мовою з урахуванням історичної, культурної та лінгвістичної дистанції між оригіналом і сучасним реципієнтом. Зазначається, що давньоанглійська поезія поєднує архаїчну лексику, специфічну ритміку, формульну образність і складну систему алітерацій, що значно ускладнює буквально відтворення в межах сучасних українських поетичних моделей. Актуальність дослідження зумовлена недостатньою кількістю україномовних перекладів англосаксонських текстів та відсутністю усталених принципів їхньої поетичної адаптації. Метою роботи є окреслення перекладацьких стратегій, що дозволяють збалансувати збереження поетичної структури та адекватне відтворення світоглядних і культурних смислів давньоанглійського оригіналу.

Методи. Методологічну основу становить поєднання герменевтичного та лінгвістичного аналізу. Запропонований підхід показано на поетичному фрагменті давньоанглійського релігійного тексту. Для зіставлення залучено авторські перекладацькі варіанти.

Результати. Дослідження показало, що в давньоанглійській поезії є наявні лексеми й образні формули без сучасних еквівалентів, які відображають сакрально-міфологічне світосприйняття. Продемонстровано, що типова строфічна одиниця має двочастинну структуру з цезурою, а основним ритмічним чинником є алітерація.

Висновки. Отримані результати підтверджують, що переклад давньоанглійської поезії потребує не буквальної, а герменевтичної інтерпретації, зорієнтованої на реконструкцію культурного контексту. Поетичний переклад має бути не лише вербалізацією змісту, а й відтворенням ритмомелодійного коду тексту. Запропонований аналітичний підхід може бути застосований до перекладу інших пам'яток англосаксонської доби, а також до міжмовного перенесення поетичних систем, віддалених у часі та культурі.

Ключові слова: перекладознавство, давньоанглійська мова, поезія, алітерація, семантична адаптація, рецепція, інтерпретація, еквівалентність.

Вступ

Перекладацька діяльність, зокрема передача текстів із давньоанглійської на українську мову, становить багаторівневий процес, який вимагає ухвалення низки стратегічних і методологічних рішень. Основні питання, що постають перед перекладачем-дослідником, пов'язані з пошуком балансу між формальною точністю й стилістичною адекватністю, між збереженням оригінального тону та адаптацією реєстру до норм цільової мови. Ці традиційні лінгвістичні та герменевтичні виклики набувають особливої гостроти у роботі з давньоанглійською спадщиною.

Головне ускладнення перекладу текстів ранньої англійської доби зумовлене глибокою хронологічною й культурною дистанцією між мовою-джерелом і сучасним українським реципієнтом. Це ставить під сумнів саму можливість адекватної репрезентації світогляду, культурних практик і побутової реальності спільноти, що існувала понад тисячу років тому. Подолання цієї дистанції актуалізує класичну дилему перекладознавства – правильність проти читабельності.

У цьому контексті виникає потреба вирішити, чи має перекладач згладжувати архаїчні та культурно-специфічні елементи задля полегшення сприйняття, чи, навпаки, зберігати історичну фактуру тексту навіть ціною ускладненого розуміння. У випадку давньоанглійської мови кожен перекладацький вибір – лексичний, синтаксичний чи стилістичний – перетворюється на граничне балансування між ясністю викладу та історичною достовірністю.

Особливої складності ця проблема набуває при перекладі давньоанглійської поезії, яка становить окремий жанрово-стилістичний пласт англосаксонської культури, адже її формальна структура

створює унікальні труднощі для перекладача. Саме в поезії найгостріше проявляється напруга між перекладом «за змістом» і «за формою», що робить цей жанр надзвичайно показовим для дослідження перекладу давньоанглійських текстів загалом.

Метою статті є обґрунтування методологічних принципів перекладу ранньосередньовічних англійських поетичних текстів українською мовою з урахуванням історичної, культурної, структурної та лінгвістичної дистанції між оригіналом і перекладом.

Огляд літератури. Аналіз перекладознавчих джерел засвідчує, що дилема вірності оригіналу та читабельності є центральною проблемою роботи з архаїчними текстами. Через значну часову та культурну віддаленість (Зорівчак, 1994) постає питання етичної відповідальності перекладача за збереження культурної автентики (Venuti, 1995), попри спокусу спростити чужомовний матеріал. Водночас надмірна форенізація може зробити текст непрозорим для сучасного українського читача, що суперечить принципам функціональної еквівалентності (Nida, 1964) і лінгвістичної трансфери (Catford, 1965).

Додаткову складність становить дефіцит безпосередніх білінгвальних ресурсів пари давньоанглійська – українська мови. Це зумовлює необхідність застосування проміжної мови (*pivot language*), яка мінімізує ризики семантичного дрейфу та перекладацьких спотворень (Utiyama, & Isahara, 2006; Wu, & Wang, 2009). Сучасна англійська мова виступає природним герменевтичним посередником, що дозволяє дослідникові спершу здійснити точну реконструкцію змісту, а вже потім перейти до стилістичної адаптації українського варіанта (Коломієць, 2004).

Актуальність дослідження визначається потребою заповнення прогалини в українському перекладознавстві, яке, попри активний розвиток і вагомий напір праць вітчизняних науковців, переважно орієнтоване на сучасні мовні пари. Хоча новітні дослідження аналізують лексичні (Возна, Славова, & Антонюк, 2024), когнітивні (Skrylnyk, 2025), культурні (Бугрій, & Боговін 2025) та стилістичні (Доній, 2019; Доній, & Бугрій, 2025; Підгрушна, & Маруніна, 2024; Krupko, & Pidhrushna, 2024; Tkachivska et al., 2025) аспекти перекладу, систематичні праці, присвячені роботі з низькоресурсними історичними мовами, залишаються рідкісними. Отже, дана стаття є своєчасною спробою адаптувати теоретичні здобутки української школи перекладознавства до специфічних герменевтичних умов роботи з архаїчним текстом, актуалізуючи проблему передачі культурного світогляду минулої епохи.

Результати

Робота над перекладом давньоанглійських поетичних творів на українську мову є методологічно непростим викликом. Через величезну історичну та культурну відстань перекладач має бути не лише філологічно точним, але й герменевтично чутливим, здатним глибоко осягнути та відтворити світогляд англосаксонської епохи для цільової аудиторії.

1. Герменевтичні проблеми при перекладі давньоанглійської поезії та роль проміжної мови.

Попри значну часову відстань, давньоанглійська мова залишається частково зрозумілою для сучасного перекладача завдяки спільним індоєвропейським кореням і певній семантичній тяглоті базової лексики: *stān* ('камін'), *sunu* ('син'), *mōdor* ('мати'), *fæder* ('батько') чи *hūs* ('дім'), мають очевидні відповідники в українській мові. Водночас давньоанглійська мова зберігає низку архаїчних форм і значень, що не мають прямих відповідників у сучасних мовах, утворюючи прошарок безеквівалентної лексики – термінів, реалій і культурно зумовлених назв, які вимагають описового або контекстуального перекладу.

Проміжна мова, зазвичай сучасна англійська, може виконувати роль інструмента первинного тлумачення, але її використання не гарантує точності: семантичні зсуви між епохами часто спотворюють первісний зміст. Це вимагає поєднання лінгвістичної точності з культурною чутливістю та усвідомлення того, що переклад є не лише відтворенням змісту, а й реконструкцією ціннісного й поетичного світогляду давньоанглійського тексту.

Найповніше цей процес виявляється у перекладі давньоанглійської поезії, де поєднання звукової форми, ритміки й символіки висуває особливі вимоги до перекладача і стає справжнім випробуванням для сучасної перекладознавчої теорії.

Давньоанглійська поезія характеризується високим рівнем лексичної та стилістичної складності, що формує значні герменевтичні проблеми при перекладі. Ключовим поетичним засобом є використання кеннінгів – складних номінативних сполук (наприклад, *seġl-rād* 'шлях вітрів' для позначення моря), які поєднують метафоричність з описовою функцією. Пряме денотативне відтворення (як-от «море» замість «шлях вітрів») призводить до втрати образної насиченості оригіналу, хоча й забезпечує доступність тексту для сучасної аудиторії.

Схожі складнощі виникають із образними лексемами, де конкретний предмет слугує позначенням пов'язаного з ним поняття: *æsc* («ясень») функціонує як 'спис', а *ecg* («край») – як 'меч' у контексті військової тематики. Інші приклади включають: *ban-hūs* («кістяний дім» як тіло), *beado-grīma* («бойова маска» як шолом), *sund-hengest* («морський жеребець» як корабель), *heofon-candel* («небесна свіча» як сонце) та *feorh-hūs* («дім життя» як тіло чи душа). Таким чином, завдання перекладача полягає у досягненні балансу між збереженням образності та функціональною адекватністю слова, одночасно підтримуючи належний літературний тон і ритмічну структуру.

2. Стратегії перекладу давньоанглійської поезії. Стратегії перекладу давньоанглійської поезії демонструють напругу між принципами точності та художньої експресії. Існують дві основні тенденції: а) модернізація/спрощення: орієнтація на ясність та доступність тексту шляхом нівелювання або спрощення архаїчної образності; б) архаїзація/збереження текстурності: збереження оригінальних поетичних сполук, архаїзмів та семантичних амбівалентностей з метою передачі текстурної своєрідності першоджерела.

Кожен перекладацький вибір (лексичний, синтаксичний чи стилістичний) є інтерпретаційним актом, який формує рецепцію ранньоанглійської культури читачем. Для початківців, які працюють із давньоанглійським матеріалом, критично важливим є усвідомлення цих відмінностей. Розбіжності, як-от суттєве розширення обсягу давньоанглійського вислову в перекладі або порушення оригінальних ритмічних паттернів, сигналізують про лінгвістичну складність, що вимагає ретельного дослідження. Звернення до словників, глосаріїв чи наукових коментарів дозволяє виявити неочевидні семантичні шари, культурні алюзії та поетичні техніки, забезпечуючи глибину перекладу та тлумачення.

Поза межами лексичного рівня, просодична структура мови – її ритміко-звукові закономірності – може істотно відрізнятись, і це набуває особливої ваги у перекладі поетичних текстів. Вибір перекладацької стратегії, отже, має враховувати специфіку цільової мови. Дослідження, проведене на матеріалі написів на одязі (значна частина яких була римованою), засвідчує, що англійські зразки майже вдвічі частіше використовують алітерацію, ніж українські (Стрюк, 2023). Українські ж написи, навпаки, значно частіше тяжіють до асонансу. Ба більше, поєднання цих звукових прийомів є характернішою рисою української поезії, ніж англійської, надаючи їй своєрідного мелодійного забарвлення. Це дозволяє висновкувати, що перекладач, який прагне відтворити природне звучання давньоанглійського вірша у мові перекладу, може спиратися переважно на алітерацію у випадку англійського перекладу та на асонанс (якщо застосування алітерації не є можливим) – або ж на поєднання асонансу й алітерації – у випадку українського перекладу. У кожному з цих випадків мета полягає у тому, щоб відтворити поетичну фактуру оригіналу у формах, узгоджених із стилістичними тенденціями цільової мови.

3. Структурно-просодичні особливості давньоанглійського вірша. Осягнення фундаментальних особливостей давньоанглійського віршування є необхідною передумовою для адекватного аналізу перекладацьких рішень. Незважаючи на триваючі наукові дебати щодо детальних аспектів метричної системи, її основні принципи є чітко визначеними.

На відміну від силабічних або римованих традицій пізнішої поезії, давньоанглійський вірш ґрунтується на наголосі (акцентуації) та алітерації. Кожен віршовий рядок зазвичай поділяється цезурою (природною паузою) на дві половини: ліву (*a-verse* або *on-verse*) та праву (*b-verse* або *off-verse*). У кожній половині фіксується по два основні наголошені склади, що дає загалом чотири головні наголоси на рядок. Таким чином, ключовим структурним елементом є не кількість складів, а ритмічна акцентуація.

Акценти у давньоанглійському вірші визначаються не на рівні окремого слова, а формуються ритмом фрази чи цілого речення. Наголоси, як правило, припадають на повнозначні слова (іменники, дієслова, прикметники), тоді як службові слова (прийменники, артиклі) залишаються ненаголошеними. Це створює динамічний ритм, подібний до акцентуації у фразі, де основний наголос несуть семантично значущі одиниці.

Центральним елементом метричної системи є алітерація – повторення початкових приголосних звуків (або голосних, коли вони не входять до складу наголошених складів). У структурно правильному рядку мінімум два з чотирьох основних наголосів повинні бути пов'язані алітерацією, причому обов'язково щонайменше один наголос із *on-verse* має алітерувати з першим наголосом у *off-verse*. Ця техніка забезпечує когезію рядка як на ритмічному, так і на тематичному рівнях.

Алітеративна структура виконувала подвійну функцію: мнемонічну (для запам'ятовування) та естетичну для ранньої аудиторії, яка сприймала поезію переважно через усне виконання. У сучасних

наукових виданнях on- і off-verse графічно розділяються додатковим пробілом (1) або вертикальною рисою (2) для візуалізації цезури та метричної схеми, як у уривку з Гімну Кедмона (*Cædmon's Hymn*):

(1) Nu sculon herigean heofonrices weard,
meotodes meahte, ond his modgeþanc,
weorc wuldorfæder swa he wundra gehwæs,
ece drihten, or onstealde!

(2) Nu sculon herigean | heofonrices weard,
meotodes meahte | ond his modgeþanc,
weorc wuldorfæder | swa he wundra gehwæs,
ece drihten | or onstealde!

Сучасна практика графічного поділу давньоанглійського вірша на два піврядки, розділені цезурою, є єдиційною інновацією XIX ст. Цей підхід був запроваджений науковцями, можливо, під впливом середньоанглійського алітеративного вірша, з метою експлікувати прихований внутрішній ритм і привернути увагу до визначальної риси давньоанглійської поезії: чотириноного рядка, який детермінується не силабікою чи римою, а наголосом та алітерацією. Ця форма підкреслює специфічний «ударний» ритм, де наголошені склади розділені варіативною кількістю ненаголошених, створюючи особливу, хоч і нерегулярну, мелодику.

4. Доцільність збереження форми. Вибір між прозовою (3) та віршованою (4) формою є одним із ключових методологічних рішень, що постають перед перекладачем давньоанглійської поезії. Незважаючи на віршовану структуру оригіналу, існує низка обґрунтованих причин для презентації тексту сучасною мовою у прозі.

(3) Нині славу восхваляємо стражу царства небесного,
могутності Творця та мудрим Його замислам,
діянням Отця Світу, якими Він улаштував дива всілякі,
вічному Господу, творцю усього!

(4) Нині належить нам Небесному Отцю хвалу співати,
Могутності Мірила усього і його мудрим помислам,
Діянням Дивотворця – як дива всілякі він,
Вічний Владика, витворив з нічого!

Для досягнення максимальної семантичної точності та збереження оригінальності джерела, проза є більш гнучкою. Оскільки сучасні мови, як правило, вимагають об'ємніших і складніших синтаксичних конструкцій, спроба інтегрувати їх у типовий метричний патерн може призвести до модифікації змісту або стилістичної незграбності. Натомість, прозовий формат усуває формальні обмеження, оптимізуючи процес опрацювання складної лексики та синтаксичних структур.

Рішення на користь прози може бути мотивоване не лише прагматичними міркуваннями, але й глибоким усвідомленням неможливості адекватного відтворення естетичного ефекту давньоанглійського вірша засобами сучасних поетичних форм. Як і певні культурно обумовлені реалії майже не піддаються прямій трансляції, оригінальна метрична система (зокрема, її алітеративний принцип) важко піддається імітації. Тим не менш, якісно виконаний прозовий переклад зберігає потенціал для досягнення елегантності та виразності, ефективно передаючи тон, ясність та емоційну нюансованість тексту, незважаючи на відсутність оригінальної ритміки.

Варто зазначити, що давньоанглійські поетичні манускрипти не відображають очікуваної сучасним читачем графічної організації вірша. Оригінальний текст являє собою безперервне письмо (*scriptio continua*), яке створює візуальне враження прози, що не має видимих індикаторів, таких як відступи, пунктуація чи поділ на рядки, які б сигналізували про приховану метричну структуру. Незважаючи на цю графічну форму, текст суворо дотримується внутрішньої акцентуаційної та алітеративної схеми. Таким чином, форма існувала як імпліцитний, акустичний або ритмічний елемент, а не як експліцитна візуальна одиниця.

Відтворення структурних закономірностей давньоанглійського вірша в українській мові становить окремий комплекс трансляційних викликів. Оскільки українські поетичні традиції переважно ґрунтуються на складово-наголошеному (силабо-тонічному) метрі та римі, що суттєво відрізняється від акцентуаційно-алітеративної системи давньоанглійської поезії, узгодження цих двох систем вимагає творчої адаптації.

Перекладачі стикаються з низкою фундаментальних методологічних питань: чи є доцільною спроба максимально точного відтворення давньоанглійської алітеративної структури?; чи слід адаптувати текст до домінуючих українських метричних конвенцій (наприклад, ямба чи хорея)?; чи варто відмовитися від поетичної форми на користь прозового відтворення?

Кожен із зазначених підходів передбачає компроміси. Віршований переклад може зберегти енергію та формальну цілісність, але часто вимагає семантичних корекцій або спрощень задля відповідності метру. Прозовий переклад, навпаки, забезпечує більшу свободу для відтворення нюансів, пояснення двозначностей та збереження цілісності складних термінів, що є особливо цінним для академічного та дидактичного використання. Ідеальною, хоча й надзвичайно складною метою, залишається створення перекладу, який гармонійно поєднує поетичну форму та мовну точність, передаючи дух і сутність давньоанглійської поезії.

Дискусія і висновки

Переклад давньоанглійських поетичних текстів українською мовою постає як багаторівневий методологічний виклик, що поєднує лінгвістичні, культурні та поетологічні аспекти. Глибока часово-культурна дистанція між оригіналом і цільовою аудиторією вимагає від перекладача не лише філологічної точності, але й герменевтичної чутливості до світогляду англосаксонської доби.

Однією з головних проблем залишається передача поетичної структури – акцентуаційно-алітеративної системи, що не має прямого відповідника в українській силабо-тоничній традиції. Спроба її буквального відтворення часто призводить до втрати природності звучання, тому перекладач може бути вимушений шукати компроміс між формальною імітацією і природною мелодикою цільової мови. Застосування асонансу або комбінованих звукових повторів може слугувати ефективною адаптацією алітеративного принципу в українському поетичному контексті.

Переклад давньоанглійської поезії українською є не лише філологічним завданням, а й актом культурного посередництва між історично віддаленими традиціями.

Внесок авторів: Мар'яна Оленяк – концептуалізація, формальний аналіз, валідація даних, написання (перегляд і редагування); Злата Подугольникова – написання (оригінальна чернетка).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бугрій, А., & Боговін, О. (2025). Переклад середньовічних культурних кодів у «клеркенвільських оповідань» П. Акройда. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*, (9), 90–95.
- Возна, М., Славова, Л., & Антонюк, Н. (2024). Відтворення онімного простору Давньої Русі в англійських академічних текстах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*, 2(103), 53–70.
- Доній, Т. (2019). Американська експериментальна поезія українською: особливості художнього перекладу. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*, (46), 30–41.
- Доній, Т., & Бугрій, А. (2025). Відтворення жанрової специфіки психологічного роману "The Black Prince" А. Мердок в українському перекладі. *Закарпатські філологічні студії*, 1(40), 211–216.
- Зорівчак, Р. П. (1994). *Реалія і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози)*. Львівський університет.
- Коломієць, Л. В. (2004). *Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії): монографія*. ВПЦ "Київський університет".
- Підгрушна, О. Г., & Маруніна, В. П. (2024). Інтерсеміотична площина перекладу художнього світу "Добрих передвісників". *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, (66), 239–245.
- Стрюк, Н. В. (2023). *Написи на одязі в англійській та українській лінгвокультурах: особливості структури та семантики* [Дисертація д-ра філософії, Донецький національний університет імені Василя Стуса]. Інституційний репозитарій Донецького національного університету імені Василя Стуса <https://abstracts.donnu.edu.ua/issue/view/440>
- Bosworth-Toller. (n.d.). *An Anglo-Saxon Dictionary Online*. Retrieved from <https://bosworthtoller.com>
- Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation: An essay in applied linguistics*. Oxford University Press.
- Dictionary of Old English (DOE). (n.d.). *Dictionary of Old English Corpus*. Retrieved from <https://doe.artsci.utoronto.ca/?p=87>
- Krupko, O., & Pidhrushna, O. (2024). "I whisper a prayer to this beauty": Representation of the national concept "ЗЕМЛЯ"/"LAND" in Lina Kostenko's literary universe. *Forum for Linguistic Studies*, 6(1). <https://doi.org/10.59400/FLS.v6i1.2005>
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating: With special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. E. J. Brill.

- Povoroznyuk, R. (2021). Intercultural generic repossession in medical TV drama. *Journal of Language and Linguistic Studies*, (17), 1346–1358.
- Skrylnyk, S. (2025). Planning as a cognitive process in simultaneous interpreting: Case study. *Мовні і концептуальні картини світу*, 1(77), 34–55.
- Tkachivska, M., et al. (2025). Exploring the sociolinguistic and semiotic aspects involved in translating culture-specific items in foreign language acquisition. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17(1), 622–642. <https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/968>
- Utiyama, M., & Isahara, H. (2006). A comparison of pivot methods for phrase-based statistical machine translation. *Proceedings of the Human Language Technology Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics*, 484–491.
- Venuti, L. (1995). *The translator's invisibility: A history of translation*. Routledge.
- Wu, H., & Wang, H. (2009). Revisiting pivot language approach for machine translation. *Proceedings of the 47th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*, 239–247.

REFERENCES

- Bosworth-Toller. (n.d.). *An Anglo-Saxon Dictionary Online*. Retrieved from <https://bosworthtoller.com>
- Bugriy, A., & Bohovin, O. (2025). Translation of medieval cultural codes in P. Ackroyd's "Clerkenwell Tales". *Slobozhanskyi Scientific Bulletin. Series: Philology*, (9), 90–95 [in Ukrainian].
- Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation: An essay in applied linguistics*. Oxford University Press.
- Dictionary of Old English (DOE). (n.d.). *Dictionary of Old English Corpus*. Retrieved from <https://doe.arts.utoronto.ca/?p=87>
- Doniy, T. (2019). American experimental poetry in Ukrainian: Features of literary translation. *Literature. Folklore. Problems of Poetics*, (46), 30–41 [in Ukrainian].
- Doniy, T., & Bugriy, A. (2025). Reproducing the genre specificity of Murdoch's "The Black Prince" in Ukrainian translation. *Transcarpathian Philological Studies*, 1(40), 211–216 [in Ukrainian].
- Kolomiets, L. V. (2004). *Conceptual and methodological foundations of modern Ukrainian poetic translation (based on translations from English, Irish and American poetry)*. VPC "Kyiv University" [in Ukrainian].
- Krupko, O., & Pidhrushna, O. (2024). "I whisper a prayer to this beauty": Representation of the national concept "ZEMLYA"/"LAND" in Lina Kostenko's literary universe. *Forum for Linguistic Studies*, 6(1). <https://doi.org/10.59400/FLS.v6i1.2005>
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating: With special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. E. J. Brill.
- Pidhrushna, O. H., & Marunina, V. P. (2024). Intersemiotic plane of translation of the literary world of "Good Omeners". *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, (66), 239–245 [in Ukrainian].
- Povoroznyuk, R. (2021). Intercultural generic repossession in medical TV drama. *Journal of Language and Linguistic Studies*, (17), 1346–1358.
- Skrylnyk, S. (2025). Planning as a cognitive process in simultaneous interpreting: Case study. *Language and Conceptual Pictures of the World*, 1(77), 34–55 [in Ukrainian].
- Striuk, N. V. (2023). *Inscriptions on clothing in English- and Ukrainian-speaking linguocultures: Structural and semantic features* [Doctor of Philosophy dissertation, Vasyl Stus Donetsk National University]. Institutional repository of Vasyl Stus Donetsk National University. <https://abstracts.donnu.edu.ua/issue/view/440> [in Ukrainian].
- Tkachivska, M., et al. (2025). Exploring the sociolinguistic and semiotic aspects involved in translating culture-specific items in foreign language acquisition. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17(1), 622–642. <https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/968>
- Utiyama, M., & Isahara, H. (2006). A comparison of pivot methods for phrase-based statistical machine translation. *Proceedings of the Human Language Technology Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics*, 484–491.
- Venuti, L. (1995). *The translator's invisibility: A history of translation*. Routledge.
- Vozna, M., Slavova, L., & Antonyuk, N. (2024). Reproduction of the onymic space of Ancient Rus in English-language academic texts. *Bulletin of Zhytomyr State University named after Ivan Franko. Philological Sciences*, 2(103), 53–70 [in Ukrainian].
- Wu, H., & Wang, H. (2009). Revisiting pivot language approach for machine translation. *Proceedings of the 47th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*, 239–247.
- Zorivchak, R. P. (1994). *Reality and translation (based on English translations of Ukrainian prose)*. Lviv University [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 10.09.25

Прорецензовано / Revised: 30.09.25

Схвалено до друку / Accepted: 21.10.25

Опубліковано / Published: 07.05.26

Mariana OLENIK, DSc (Philol., Assoc. Prof.)

ORCID ID: 0000-0002-5888-326X

e-mail: mariana_oleniak@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Zlata PODUHOLNIKOVA, Assist.

ORCID ID: 0009-0009-3616-5492

e-mail: zlata.poduholnikova@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TRANSLATION OF OLD ENGLISH VERSE TEXTS INTO UKRAINIAN: METHODOLOGY AND POETIC TEXTURE

Background. *The article focuses on the methodological and practical aspects of translating Old English poetic texts into Ukrainian, taking into account the historical, cultural, and linguistic distance between the original and the modern recipient. It is noted that Old English poetry combines archaic vocabulary, specific rhythmic organization, formulaic imagery, and a complex system of alliteration, which makes literal reproduction within the framework of modern Ukrainian poetic models highly challenging. The relevance of the study arises from the scarcity of Ukrainian translations of Anglo-Saxon texts and the lack of established principles for their poetic adaptation. The aim of the paper is to outline translation strategies that make it possible to balance the preservation of poetic structure with the adequate rendering of the worldview and cultural meanings of the Old English original.*

Methods. *The methodological foundation of the research is based on a combination of hermeneutic and linguistic-stylistic analysis. The proposed approach is demonstrated on a poetic fragment from an Old English religious text. Authorial translation variants are employed for comparative purposes.*

Results. *The study shows that Old English poetry contains lexical units and figurative formulas without direct modern equivalents, reflecting a sacral and mythological worldview. It is demonstrated that a typical stanzaic unit has a bipartite structure with a caesura, while alliteration functions as the principal rhythmic device.*

Conclusions. *The findings confirm that the translation of Old English poetry requires not a literal but a hermeneutic interpretation aimed at reconstructing the cultural context. Poetic translation should serve not only as a verbalization of meaning but also as a recreation of the text's rhythmical and melodic code. The proposed analytical approach can be applied to the translation of other Anglo-Saxon works as well as to the cross-linguistic transfer of poetic systems that are historically and culturally distant.*

Keywords: *translation, Old English, poetry, alliteration, semantic adaptation, reception, interpretation, equivalence.*

Доцент Мар'яна Оленяк є членом редколегії журналу "Мовні і концептуальні картини світу", тому не брала участі в рецензуванні та ухваленні рішення щодо публікації цієї статті.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

Associate professor Mariana Oleniak is a member of the Editorial Board of the journal "Linguistic and Conceptual Worldviews", therefore did not take part in the peer-review process or in the decision to publish of this article.

The authors declare no conflict of interest. The sponsors had no role in design of the study; in the collection, analysis, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.